

L'ascensió d'Asunción

Un viatge biopolític per la trajectòria d'Antoni Asunción, el quart ministre valencià del gabinet del canvi del canvi. De la perifèria a Interior.

Antoni Asunción va nèixer el 12 de juliol del 1951 a Manises, al si d'una família de tradició republicana que, després d'haver emigrat a Alemanya i haver-se sustentat en un taller de reparacions, aconseguiria un cert prestigi econòmic fabricant *bombos*, que és la manera funcional de designar la maquinària per a depurar els vernissos aplicats a la ceràmica. Després de residir al carrer Major, la família es va mudar a la masia Els Llorers, en la perifèria de Manises, on el fill va poder disposar d'un impacte rústic, entre tarongers, amb vibrants borinots i cants aflautats d'esmerla. Un paradís només violat per l'activitat acústica de l'aeroport civil i militar.

Antoni Asunción, igual que els seus dos germans, va ser educat amb molta disciplina familiar, com a iniciació al complement adequat que li proporcionarien els jesuïtes. Quan va arribar a l'escola no sabia parlar en castellà, ignorància que va corregir sense adonar-se'n i que uns calendaris després tindria la seua significació. En els anys escolars solia passar els estius a Alacant, a casa d'una tia, casada amb un repòrter gràfic de *La Verdad* i de *Triunfo*, al qual va poder acompanyar en un reportatge per la costa valenciana. Aquell contacte continuat amb la planícia salada es va beure els seus ulls per a sempre.

Després dels jesuïtes, va ingressar en l'institut de batxillerat de la seua població, on va seguir els estudis en els cursos de nocturn per a poder treballar durant el dia en l'empresa familiar. Per aquells anys, les xiques de Manises estrenaven abric el dia de la Immaculada i els xics s'agrupaven en bandes amb denominacions sòlides. Antoni Asunción pertanyia a la quadrilla El Martillo, que satisfecia les necessitats de grup i colpejava en els *guateques* més considerats de la localitat. Acabat el batxillerat, va encaminar

el seu futur en funció dels interessos familiars a través dels estudis d'enginyeria tècnica, i després de realitzar un màster d'empreses, amb la indústria del seu pare com a base, fundaria l'empresa Asumar, dedicada a la fabricació i exportació de maquinària per a la ceràmica, de la qual seria director gerent fins el 1979.

El discret encant de Ciscar. Mentrestant, a principis dels 70, Antoni Asunción havia començat a participar en moviments veïnals i cívic, a partir dels quals descobreix realitats que li eixamplen l'instint polític. El jove advocat Ciprià Ciscar s'havia anticipat a la promulgació de la democràcia i havia aconseguit presidir l'alcaldia de la localitat veïna de Picanya, fet que va donar joc als elements més progressistes de l'entorn i que el va convertir en el líder polític de la comarca de l'Horta Sud. Entre les admiracions que s'havia guanyat Ciscar, hi havia la d'Asunción, el qual, el 1977, amb 26 anys d'edat, decideix ingressar en el PSOE. La democràcia va dur la renovació de càrrecs municipals dos anys després, i Antoni Asunción, que ja despuntava en carisma, va ser designat candidat per a l'alcaldia de Manises, càrrec que no li van negar les urnes. Aquella tardor va conèixer Joan Fuster en els Premis Octubre, amb qui compartiria una de les amistats més sinceres a què va donar peu l'assagista de Sueca. La inclinació nacionalista de l'alcalde va ser considerada perillosa per l'oficialisme socialista, que va intentar un expedient d'expulsió, que no va arribar a quallar, perquè Antoni Asunción defensava les tesis nacionalistes del defenestrat líder socialista Josep Lluís Albinyana.

Ciprià Ciscar, que a partir del 1981 irromp amb força en l'estructura interna del PSOE valencià —des del juny del 78, PSPV-PSOE—, el

Barbes per a cada càrrec

Asunción, amb ortodoxa barba de plenari municipal.

En la transició de la Diputació a Institucions Penitenciàries, Antoni Asunción es va ajustar la barba, conferint-se un aspecte de crist manierista postindustrial.

Asunción, amb la informalitat d'un alcalde d'alcaldes democràtic.

Amb Garcia Miralles i Ciprià Ciscar, el carrió d'una conspiració congressual fallida que representaria l'armament del lermisme.

Asunción, "alcaide" d'"alcaides".

Amb el jutge Baltasar Garzón, qüestió de reixes.

va vincular al seu equip des del IV Consell Preautonòmic, en què Ciscar és nomenat conseller de Cultura. Asunción ocupa la Direcció General de Cultura i Mitjans de Comunicació, càrrec que compagina amb l'alcaldia de Manises fins a la conclusió del Govern de transició de la Generalitat valenciana. Després de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia, el 6 de juny del 1983 va ser nomenat president de la Diputació de València en substitució de Manuel Girona, en una operació de Ciprià Ciscar, que aprofita el malestar que havia despertat entre l'oficialisme la candidatura de Francesc Blasco, aleshores alcalde d'Alzira.

Amb Ciscar a la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, el departament de més pes pressupostari i més presència pública del Govern valencià, i amb Asunción a la Diputació de València, amb un volum de gestió paraministerial, el corrent socialista que tripulen els ex-alcaldes de Picanya i Manises viurà els moments de màxima adscripció i esplendor. Ciscar i Asunción, responsables d'un impuls cultural sense precedents, són habituals a casa de Joan Fuster, i l'assagista correspon amb la seua presència en actes organitzats per la Conselleria i la Diputació. Fuster és més fàctic que mai.

En l'època de president de la Diputació Antoni Asunción es va deixar créixer una barba que ha anat formatant segons l'ortodòxia capil·lar socialista, la qual li confereix l'aspecte de crist manierista que aquests dies reproduïxen tots els diaris amb insistència. Imbuït d'esperit empresarial, a diferència de l'hegemonia socialista professoral, Asunción concep i impulsa els plans quadriennals en la Diputació de València, que conciten l'interès d'Enrique Múgica, que en aquells moments té responsabilitats en l'executiva del PSOE sobre política institucional. Múgica, impressionat per l'operativitat d'aquests plans, els implantaria en la resta de diputacions gestionades pels socialistes, i a la llarga serien el model adoptat pel total de les institucions provincials espanyoles.

Múgica es prodiga per València i intensifica les seues relacions amb Asunción. El basc és un apassionat de la tauromàquia, cultura que rescata el socialisme del contenidor de residus franquista, i la plaça de bous de València depèn de la institució provincial que presideix Asunción. Aquesta coincidència de circumstàncies i interessos fa que l'un i l'altre siguen habituals a la contrabarrera, precedits d'uns havans, en els cartells més suculents de les fires oportunes. Durant aquests anys, Asunción ha acumulat una fama de solter d'or molt cobejat per femelles de polida estirp socialista o torera.

El mal d'Alacant. A l'abril del 1985 el PSPV-PSOE celebra el IV Congrés a Alacant, i el lideratge de Joan Lerma és qüestionat per un moviment renovador intern. Un important sec-

tor, en el qual s'alineen Antoni Garcia Miralles, Felip Guardiola, Ciprià Ciscar (i per tant, Asunción) i Rafael Blasco, té l'aritmètica al seu favor i està decidit a reemplaçar Lerma. En l'últim moment Antoni Garcia Miralles abandona el propòsit i obliga a una interminable nit de pactes que culmina amb una direcció de consens. A pesar d'haver eludit els enfrontaments, aquest congrés havia infectat les relacions personals i actuaria com a referent psicològic en Lerma. Els partidaris del secretari general del PSPV-PSOE constituïran un obès sindicat d'interessos amb l'objectiu de neutralitzar opositors, i Felip Guardiola té l'honor d'inaugurar la nòmina de cadàvers polítics. Ciprià Ciscar, consumit per la indecisió, renunciaria en el futur a la guerra oberta, amb la consegüent desmoralització dels efectius propis i la posterior minva en la relació de forces. I Antoni Asunción, que no va compartir la capitulació tàcita de qui era conseller de Cultura, Educació i Ciència en aquell moment, va decidir canviar d'escenari i de tàctica. No sense un enfrontament acalorat amb Ciprià Ciscar, el qual un any després es va veure forçat a abandonar la Conselleria i va haver d'encapçalar la candidatura dels socialistes valencians al Congrés dels Diputats de Madrid.

L'alternativa de Múgica. Al juliol del 1988 Antoni Asunción és nomenat director general d'Institucions Penitenciàries pel ministre de Justícia Enrique Múgica, que l'apadrina en la seua alternativa madrilenya. Asunción s'instal·la en el seu nou despatx amb vistes al carrer d'Alcalá, i és substituït en la Diputació de València per Francesc Blasco, on queda el diputat Josep Bressó de garant asuncionista. El càrrec que ocupa l'antic president de la corporació municipal de Manises requereix un estómac políctic blindat, i amb el transcurs del mandat Asunción demostra que el seu aparell gàstric respon a aquestes característiques. Una de les primeres decisions que pren és obligar els directors de centres penitenciaris a seguir cursos de gestió empresarial en l'escola de negocis EADA. Asunción ara dirigeix una gran empresa amb 15.000 funcionaris i 37.700 reclusos, i es proposa un ambiciós projecte de noves presons i serveis penitenciaris, el Pla d'Harmonització i Creació de Centres Penitenciaris, que aplicarà amb èxit.

Al febrer del 1991, Asunción no només sobreviu al canvi ministerial de Múgica, sinó que és elevat a la Secretaria General d'Institucions Penitenciàries, amb més recursos i dos direccions generals. Des del nou càrrec consolida una important operació d'estat, de la qual ja formava part, amb l'objectiu de trencar la dura crosta d'ETA. Junt amb dos bascos, l'aleshores ministre de Justícia Enrique Múgica i el ministre d'Interior José Luis Corcuera, Antoni Asunción havia dissenyat una estratègia antiterrorista que

Múgica i Asunción, en sintonia. El basc és un apassionat de la tauromàquia, cultura que rescata el socialisme del contenidor de residus del franquisme, i la plaça de bous de València depèn de la institució provincial que presideix Asunción. Aquesta coincidència de circumstàncies i interessos fa que l'un i l'altre siguin habituals a la contrabarrera, precedits d'uns reglamentaris havans, en els cartells més suculents de les fires oportunes. Amb el temps, Múgica apadrinaria Antoni Asunción i li donaria l'alternativa en el cós penitenciarri. El repte entranjava molts riscos i podia ser un brindis al sol, però més cornades pegava el lermisme. Cinc anys després, Lerma celebraria el seu nomenament ministerial amb fred al coll.

en la pràctica es demostraria la més eficaç de les aplicades fins al moment. Es tracta de crebantar el col·lectiu *etarra* a través de la dispersió dels presos, diluint-los en presos comuns i dessingularitzant-los. "És una teràpia d'higiene -va argumentar al seu dia- amb vista a l'exterior, ja que impedeix que el crim organitzat es pugui realimentar dins les presons". I reforça l'acció amb la concessió de permisos als presos d'ETA, perquè pensa que aquests permisos signifiquen més en positiu per a combatre el terrorisme que en negatiu per al compliment de la condemna: així s'aconsegueix que des de dins de la presó es repudie l'organització, la qual té prohibit als seus presos acollir-se a qualsevol mesura penitenciària normal, i castiga amb l'expulsió els infractors. Amb aquesta política Asunción aconsegueix la reinserció social dels destacats presos d'ETA Isidro Etxabe i Juan Antonio Urrutia, els quals posa en llibertat després que expressen en públic el seu rebuig a la violència terrorista.

El passat maig del 1993, Asunción va dimitir el càrrec, obligat per la llei, amb la finalitat de ser el tercer en la llista de la candidatura del PSPV-PSOE a les eleccions generals del 7 de juny. El nou ministre de Justícia, Juan Alberto Belloch, va renovar la confiança en ell al capdavant de la política penitenciària, i la dimissió de José Luis Corcuera, que havia supeditat la seua continuïtat en el Ministeri d'Interior a la constitucionalitat total de la Llei de Seguretat Ciutadana, l'ha convertit en el quart ministre valencià. Avui totes les pistoles d'ETA apunten a Antoni Asunción, mentre ell, darrere de les ulleres de *penene*, somia navegar proveït d'una escafandra autònoma i una planxa de surf de vela entre les cales de S'Espalmador, sobre un mar de ceràmica.

Miquel Alberola